List 23. **NOVICE** Tečaj LIX.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrt leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vin., za četrt leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 7. junija 1901.

Politični oddelek.

Bohinjska železnica.

Že več kakor trideset let traja prizadevanje, da se zgradi druga železniška zveza s Trstom. Ves ta čas so se kovali projekti in delali priprave, a šele sedaj se je stvar dognala.

Minolo soboto je državni zbor v tretjem branju sprejel takoimenovano investicijsko predlogo, katere glavni del je druga železniška zveza s Trstom in dovolil potrebnih sredstev. S tem je zgradba te železnice zagotovljena.

Nova proga bo tekla tudi po slovenskih tleh. Od Celovca pojde skozi Karavanke in skozi Bohinj na Goriško in od tamkaj v Trst.

Z našega kranjskega stališča s tem pač ne moremo biti potrebno zadovoljni. Mi bi bili želeli, da teče ta proga čez Škofjo Loko in Divačo, kajti v tem slučaju bi šla takorekoč skozi srce Kranjske in bi bila znamenito povzdignila vse nase narodno gospodarstvo ter nas deloma emancipirala od južne železnice, ki nas s svojimi neznanskimi tarifi kar duši.

Ta želja se ni izpolnila, ker država ni hotela ustvariti južni železnici konkurenčne proge, in ker je imela namen, potegniti proti Trstu promet iz tistih pokrajin, ki so doslej gravitirale drugam.

Nova proga, v kateri je za nas najvažnejša Bohinjska železnica, ne bo imela za našo deželo tistega pomena, kakor za druge, koder bo tekla, toda brez pomena vender ne bo, čeprav ostane Kranjska še dolgo le „Durchfuhrland“ in če prav je gotovo, da se bo veliko prometa po njej odvrnilo od Ljubljane.

Zgradba te proge se izvrši do l. 1905. V tem času bo imelo prebivalstvo največ dobička od železnice. Ljudje bodo imeli pri stavbnih delih lep zaslužek in sicer tudi domači ljudje, zakaj železniški minister je obljubil, da bo v tem oziru poskrbel, kar je mogoče. Zaslužili bodo delavci, zaslužili bodo kmetje, deloma z vožnjami, deloma ker bodo lahko in dobro svoje pridelke in svojo živino spravljali v denar, zaslužili bodo trgovci in obrtniki. Na Gorenjskem bodo ostali lepi milijoni, ljudstvo bo zaslužilo veliko denarja, marljiv, podjeten in zmožen človek si bo lahko opomogel za vse življenje.

Nadalnja posledica te železnice je pa tudi trajnega značaja. Vsled nove železnice zadobe zemljišča in stavbe večjo vrednost, kakor so jo imeli doslej, in ker pride mnogo uslužbencev v tiste kraje in bo velik promet se bodo tudi pridelki lažje in bolje razpečavali in izvažali, iz kratka, vsako premoženje, ki leži v območju nove železnice, zadobi večjo vrednost, posebno v Bohinju, ki se prav za prav šele zdaj svetu odpre.

Za prihodnost pa nam je pričakovati še posebno važnih posledic nove železnice. Gorenjska pride v ozko dotiko s Trstom in bo od tam lahko veliko denarja dobila za les, za mrvo, za živinorejo in za mlečne izdelke. Vrh tega je pa na Gorenjskem vse polno znamenitih vodnih sil, ki se doslej niso izkoriščala, ker se to ni izplačalo vsled neprimernih železniških zvez. Zdaj postane to vse drugače. Po novi železnici bo Gorenjska zvezana s širnim svetom in brez dvoma se bodo če tudi ne koj jutri vender pa v kratkem našli ljudje, ki bodo stvarjali v teh krajih industrije, ki pomnože zopet vrednost vseh premoženj in dado ljudstvu mnogo trajnega zaslužka.

V gospodarskem oziru je torej Bohinjska železnica za Gorenjsko znamenitega pomena in se zato resnično veselimo, da se zgradi, če prav bi bilo deželi z loško-divaško progo bolj ustreženo.

Ne smemo si pa prikrivati, da je nova železnica v jednem oziru silna nevarnost, to je v narodnem oziru. Po novi železnici se bo nemški drang na Kranjsko podvojil. Zavedno, omikano, krepko ljudstvo bi to invazijo lahko preneslo in bi tuje naseljence hitro poslovenilo,

sedanji Gorenjec je pri vsi svoji pobožnosti za to popolnoma nesposoben.

Politični pregled.

Državni zbor. — Tekoče zasedanje državnega zbora se bliža koncu V torek pojde zbornica na počitnice. Minoli petek je bil najznamenitejši dan v tem zasedanju. Ta dan je zbornica odobrila v tretjem branju zakon o gradnji druge železnice v Trst in zakon o gradnji kanalov na Češkem. Cela milijarna je bila v ta namen dovoljena. Koj na to se je začela razprava o proračunskem provizoriju. V debato je izmed jugoslovanskih poslancev posegel samo dr. Tavčar. Ostala dva jugoslovanska kluba sta vladi brezpogojno izrekla zaupnico. Provizorij je bil po daljši a ne preveč zanimivi debati odobren. Nadalje je zbornica odobrila zakon o davku na žganje, kakor ga je potrdila gospodska zbornica in obrtno novelo. Do torka odobri še nekaj manjših predlog in izvrši prvo branje kvotne predloge.

Delegaciji. — Že dolgo ni bilo tako mirnega zasedanja delegacij in tako diskretnih obravnav kakor letos. Sicer se je čulo več pritožb, a vse so bile izrečene v mili obliki. Grof Goluchowski je lahko zadovoljen.

Železniški odsek se je minoli teden bavil z zakonom o zgradbi lokalnih železnic. V tem zakonu je kranjska popolnoma prezrta. Dr. Tavčar se je pri razpravi odločno zavzel za zgradbo železnic Tržič-Kranj, potem Kamnik-Polzela in za podaljšanje dolenjskih železnic. Podpiral ga je dr. Šusteršič, ki je zahteval tudi zgradbo železnice v Št. Janž. Odsek je dr. Šusteršičeve predloge odklonil.

Avstrija in Italija. — Mej Avstrijo in Italijo se je vnelo vroče tekmovanje, kdo da pripravi teren v Albaniji bolje za okupacijo. Obe reflektirati na to deželo. Avstrija pravi, da je Italija ne sme dobiti, Italija pravi, da je ne sme Avstrija dobiti. Rusi zastopajo mnenje, da ima Italija naravno pravico do Albanije. Ruska diplomacija je prepričana, da pride radi Albanije mej Avstrijo in Italijo prej ali slej do resnega razpora. Rusija misli, da pridobi Italijo za rusko-francosko zvezo, ako jo podpira v Albaniji Tudi Francija je pripravljena podpirati Italijo, ker dobi za to odškodnino v Severni Afriki. Umeje se ob sebi, da igra pri tem črnogorski knez Nikola veliko vlogo. Albansko vprašanje zadobiva jako važen mednaroden značaj in morda bo Albanija povod, da se razbije dosedanja trozveza in se osnuje rusko-francosko-italijanska, kar do cela premeni razmere na Balkanu.

Francija. — V francoskem senatu se je začela razprava o kongregacijskem zakonu. Ta zadobi sredi meseca julija veljavo in se bo, ker določa rok treh mesecev za avtoriziranje redov, začel izvrševati sredi meseca oktobra. Sodi se, da bo država konfiiscirala kacih 120 milijonov duhovniškega premoženja.

Vojna v južni Afriki. — Šele zadnji čas se je dognalo, da so bili Angleži pred kratkim v bitki pri Vlakfonteinu popolnoma poraženi in so veliko moštva izgubili. Angležem se godi tako slabo, da je lord Kitchener že Burom ponudil premirje.

Vojna na Kitajskem bo kmalu pozabljena. Te dni je odpotoval feldmaršal Waldersee in za njim pojde ogromna večina inozemskega vojaštva. Uspeh vse mejnarodne ekspedicije je — popolna blamaža, zlasti za Nemce. Doseglo se ni prav nič. Jedino Rusi so kaj pridobili: Mandžurijo.

Obrtnija.

Produkcija premoga leta 1899—1900 na celem svetu.

Ali baš vsled vojne v južni Afriki so vsi premogokopi, ki se nahajajo ondi ob rekah Hai in Umsimkulu, in ki so ustanovljeni na bogatih premogovih zakladih, zopet prenehali, ker so popolnoma razdrti in porušeni, da bodo minula leta, predno začno zopet proizvajati.

V Indiji je razmerno veliko premoga. Leta 1899. je znašala tamošnja produkcija 4,937.160 ton, večji del pa prihaja iz Bengalskega, ostalo pa iz severovzhodnih pokrajin: Oudh, Punjab, iz osrednjih: Assam, Burma, Nizam in Baludžistan. Neizračunjene množine premoga pa še leže v zemlji. Indija se glede premogokovnikov dele v tri dele: vzhodnji, osrednji in južni del Indije. Na vzhodu so ogromni zakladi v Karharbari (Giridij), Raniganj, Barakar in Jorija. V osrednjem delu so severni in južni Karanpura, Daltonganij, Hutar, Aurunga, Singovli, Sahagpur, Umarija, Mophani in Worora. Najvažnejša pa je južna skupina, v kateri je razsežni premogovnik v Singareni.

V Neusüdwalesu so premog kopali že pred sto leti; v tem času se ga je tu proizvedlo 76 milijonov ton, samo leta 1898. se ga je od tu izvozilo $4^2/_3$ milijonov ton, t. j. največja množina vseh premogovnikov. Na splošno se je produkcija premoga v avstralskih kolonijah dokaj povzdignila.

Produkcija v drugih deželah.

V Abesiniji kopljejo premog v Debri, Libanosu in Avkoberju.

V Avstro-Ogerski se koplje ogromne množine rujavega premoga. V Šleziji se največ izkoplje premoga, za tem pride Češko, Moravsko in nadalje še le Ogersko, Štajersko in Kranjsko. V Primorju ne poznamo premogovnikov, razun v Karpanu, v Istri in v Dalmaciji v Siveriču.

V Bosni in v Hercegovini so glavni premogovniki v Zenici in Kreki, ki so v posesti in upravi avstrijske vlade. Najmočneje žile so debele po 10 in 16 metrov. Premogova industrija je v Bosni in Hercegovini še jako mlada, ker datira še le od l. 1880. po okupaciji. Prvo leto se ga je proizvedlo le 500 ton, a leta 1899. je produkcija narastla že na 303.425 ton in sicer v Zenici 125.400 ton in v Kreki 171 550 ton.

V Chile so velikanski premogovi zakladi; tu si izkopava na jugu pokrajine Concepcion, pa tudi v Cororelu in v Loti so premogovniki.

V Franciji prevladuje premogokopstvo vse druge mineralske industrije. Največji premogovniki so v Pas de Calais, kjer so proizvedbe 62 % vse premogove produkcije v Franciji.

Na Filipinah se nahaja premog na raznih otokih, tako na pr. na otokih Negros, Cebu in Bataan, kjer so že ustanovljeni premokopi.

Na Japonskem se premogova produkcija jako množi, in vsako leto se izvozi premoga iz Japonske $2^1/_2$ milijona ton, največ ga je na otoku Kiusiju.

V Indiji (Nizozemski) so veliki zakladi v Mahakkamu in Kutaju ter v južnem Borneo, jednako tudi v Salimbavu na otoku Java.

V Indo-Kitajski je ogromno premoga v pokrajinah Annam, Tokiu. Nadalje so premogovniki francozkih družb v Nongsonu, Hatonu in Nagotmi, ki izvozijo na leto do 15.000 ton premoga.

V Italiji ni nobenega premoga.

Na Kitajskem so ogromni zakladi premoga, po vsem cesarstvu dasi še po večini nedotakneni. Poglavitni ustanovljeni premogovniki so v pokrajinah Pečili, Šansi Šantung, Honan in Human. Najznamenitejša v tem pogledu je pokrajina Šansi, ki daje, dasi ob jako primitivnem izkoriščanju zakladov na leto 50.000 ton premoga. Tudi v pokrajini Šantung se koplje premog, vender ne gredo globje nego k večjem do 25 *m*, ker si Kitajci dalje ne upajo.

V Kolumbiji je malo premoga, ki bi se dal izrabiti, dasi so razsežni zakladi lesenega, še ne okamenelega premoga.

Na Peruvanskem so ogromni zakladi premoga; najmočnejši so v Cerro de Pasco, nadalje v Aucab u in v Hualgayoc.

Na Portugalskem so premogokopi v Pombi in na obeh bregovih reke Lugenda.

V Rumuniji je veliko premoga, žile so po mnogih krajih nad 20 čevljev debele, vender se ne izkopava še v zadostni meri. Največje jame so v Margineanca, katere so last države.

V Rusiji se v zadnjih letih premogovstvo jako povzdignilo. Dočim je znašala produkcija leta 1882 le $^3/_4$ milj. ton. znašala je koncem 1898 $12^1/_2$ milj. Najbogatejši je na premogu Donecki distrikt v pokrajini Jekatarinoslav. Leta 1898 je delalo na 135 premogokopih tega distrikta 40 000 delavcev pod zemljo in 10.000 na površju. Produkcija je znašala že leta 1898 veliko svoto 7,458.000 ton.

V drugi vrsti je Dombrovska dolina, ki je izvozila leta 1898 — 3,827.000 ton premoga. Drugi že odprti ruski premogovniki so v Uralu, v Eskibastu pri Tusku in v Okvibulski v Kavkazu.

V Španiji se koplje premog v devetih pokrajinah s produkcijo $2^1/_2$ milj. ton na leto.

V Srbiji je najpoglavitnejša premogova zakladnica v deželah ob Donavi, po kateri se po ceni prevaža proti črnemu morju. Najbogatejši zakladi so pri Požarevcu, potem da tudi v Timoku pri Čuki.

Na Švedskem se izkopava najlepsi premog na svetu in imajo tamošnji zakladi še to prednost, da so združeni z velikimi zakladi neizgorljive gline, kar daje še posebno velikih dohodkov.

V Švici je jako malo premoga in se ga izkoplje k večjemu 1500—2000 ton na leto.

V Turčiji je mnogo premoga, a je še neodkrit. Poglavitni že odkriti zakladi so v Eregli, vender se ga — že tu izkoplje do 176.000 ton na leto.

V Zjedinjenih državah Severne Amerike pa se izkoplje največ premoga na celem svetu.

Cela produkcija znaša 230,245.076 ton na leto. Več ko polovico te množine daje bogata Pensilvanija.

Iz teh podatkov je razvidno, koliko premoga se izkoplje na svetu, in kako je razvito premogovstvo v posameznih deželah, in koliko se nahaja tega kuriva v škorji naše zemlje. Vender so tu omenjene le poglavitne države; mnogo je pa še krajev, kjer se nahaja veliko premoga, a se še ne izkopava v večji meri.

Če ravno pa se nahaja v zemlji še silnih zakladov premoga — veščaki so nekako izračunali, da je znanih zakladov premoga še kakih 700 milijard ton 700 tisoč milijonov — vender je treba pomisliti, da ob toliki množini kuriva, kolikor se ga izkoplje vsako leto, mora istega polagoma vender-le izmanjkati. In premog je vender še poglavitno kurivo in gonilno sredstvo na vseh panogah industrijskega in socijalnega življenja.

Kadar pa ga izmanjka, kaj — potem?

Kmetijstvo.

O vzreji telet.

Kadar bode pameten kmet hotel vzrejati tele, pomislil bode najprej, od kakšnega pokolenja izhaja ono. Ne velja — zlasti pri junicah — le lepo močno telo brez kakšne napake, temveč treba, da izvira ono iz vrste dobrih mlekaric. To lastnost pa tele dobiva navadno od očeta — bolj po redko od matere. Razume se torej, da je važna reč, kadar krave plemenimo, da jih ženemo k biku, ki je od pasme vrlih mlekaric. Še bolj splošno dobro je, da skrbimo za take plemenjake iste lastnosti. Na to pa se žal, pri nas pogosto rado pozablja.

Tudi se v govedoreji greši pogosto, ker se krave gonijo k mladim juncem, ki še nišo za pleme. In še te le prepogosto, ker med drugimi napakami v živinoreji ni mala ta, da nimamo dosti in sposobnih bikov! Krivda temu je na vseh straneh, kakor pri kmetih, tako tudi pri onih, katerim skrb bi morala biti pospeševanja živinoreje. Tako je žal pri nas več občin, ki ne dobivajo bika plemenjaka v zakup, tudi domače pri licenciranju radi prezirajo. Tako se baje zahteva za ta ali oni okraj določena barva bika, ki mora biti do pike dovršena! Bodi si truplo potem kakeršnokoli, prav radi barve je bil kmalu izvržen. Razume se, da je potem večina — če ne vsi — bikov izvržena, na kar je licenciranje svoje delo dovršilo! — Nasledek sledi kmalu.

*

Po takih, že večletnih poskušnjah pri licenciranju bikov opeharjeni kmetje nimajo več zaupanja, da bi jim v tem obziru „od zgoraj“ kdo še kaj pomagal. Ravnajo torej po stari navadi v tem obziru skoraj zadovoljni, da niso prej — kaznovani, nego podpirani! — To je slika, ki osvetljuje delovanje naše kmetijske družbe v tej stroki.

Pomagajmo si torej sami: Kakor smo že rekli, skrbimo kmetje sami vedno za kakega dobrega bika, ki naj odgovarja po telesni moči in pasmi (vrsti) zahtevam živinoreje. Pred vsem se varujmo spuščati preveč mlade ali po postavi predrobne bike k plemenu. Razume se lahko, da od takih ni pričakovati čvrstih in močnih telet.

Dalje ne smemo pozabiti pri vzreji telet, da varujemo junice le od takih krav, katere nimajo kakšne napake. Tako postavim se nekatere težko oplemenijo, druge so v nevarnosti ob telitvi, nekatere se ne morejo z lahka otrebiti in še več jednakih napak. Največja napaka pa seveda je, če krava kratek čas in slabo molze, dočim dobra krava pri jednaki hrani dvakrat več mleka daje. Važno je torej, kakšno tele redimo, da se ne bomo trudili na pol zastonj Da pa bomo imeli čvrsta teleta za vzrejo na razpolago, skrbimo, da si pridobimo pridne krave, katere plemenimo le z izvrstnimi junci, kateri zarod bode nam nesel največ dobička. Pohorski.

Lepa vinska posoda.

Nekateri gospodarji so tembolj ponosni, čim bolj plesniva in zamazana je njih vinska posoda na zunanji strani. Umevno je samo ob sebi, da nesnaga škoduje. Les ima namreč male luknjice, skozi katere dohaja k vinu zrak. Če je posoda z nesnago pokrita, mora k vinu tudi le neznažen zrak dohajati, kateri zrak pa vinu nikakor ne prija. Tako posodo vribaj najprej z ostro ščetjo jih operi z gorko vodo in jih posuši. Če se je posoda nekoliko posušila, namaži jo z navadnim kuhinjskim oljem in lesketala se ti bo, kakor bi bila likana. Lesk pa se ohrani mnogo časa. Olje varuje les prav dobro pred plesnobo, pa tudi obroči ti ne bodo rjaveli, če si jih namažal ž njim. Za krajcar olja ti zadostuje za navaden polovnjak. Poskusi in ponosen boš na svojo čisto posodo.

Kmetijske raznoterosti.

— **V prospeh mlekarstva.** „Kmetovalec“ naznanja: Gospod Doktorič, ki se je vrnil iz mlekarske šole v Dornu na Predarlskem, je zopet nastopil deželno službo mlekarskega navoditelja, kateremu bo pomagal praktiško popolnoma izvežbani sirar gosp. Sieler iz Švice, katerega je istotako nastavil deželni odbor. Sedaj se bo zopet nadaljevala organizacija našega mlekarstva, zlasti s trgovskega stališča, in to v zvezi z goriškimi mlekarskimi zadrugami. To delo je prevzel gosp. potovalni učitelj za mlekarstvo v Tolminu, kateri bo kot izboren strokovnjak gotovo z uspehom deloval. Hvaležni moramo biti gospodu Ivančiču, ki se drage volje žrtvuje tudi za našo deželo.

Poučni in zabavni del.

Mlada bogatinka.

(Konec.)

Občinstva se kmalu nabere polna koncertna dvorana, občinstva vseh slojev in krajev: tržanov, okoličanov in sosedov iz bližnjih vasij, kakor je že pri veselicah na deželi. Ženski cvet je mnogobrojno zastopan, gospic je obilo število. No, koncem veselice — ples, to vleče! Točke na vsporedu se pričnejo, na vrsti je že četrta točka, točka gospodične Hermine. Barve na nje obrazu se izpreminjajo na rosni travi, če jo obsije solnce, srce ji trepeče, kakor trepeta šiba v deroči vodi — da, skoro bi jo pustile na cedilu vse duševne in telesne moči, ali strah pred blamažo — če se umakne v zadnjem trenotku — jo ojunači, da stopi — na oder. Sedaj je pa spreleti taka vročina, da se sirota komaj zaveda — vender prične: „Domini. O vdova tožna“, — tedaj si je pa zaleti hud kašelj. — Gospodična Hermina je namreč rada veliko kašljala — in prekine za nekaj sekund, „zapuščena, Ti mati toliko sirot“, — zopet neznosen kašelj, občinstvo se spogleduje, „ki bol poznaš le, nič dobrot, o mati“ — te besede je izgovarjala lente, kuhala jo je vročina, kakor bi kuril pod njo, in poslušalci so ji plavali v dvorani kakor v megli zaviti, deklamovalka ne zmore ni besede več in napravi finale v najljubšem ji jeziku v nemščini: „Slavno občinstvo, meni je slabo“ in izgine kot Mefisto z odra. V garderobi so že pripravili vode, tje privedejo onesveščeno sodelovalko, zmakajo jo, da teče voda po razgretem telesu kakor bi deževalo, zraven se pa jedni hudujejo, drugi se smejejo, občinstvo katero je ta prizor do kosti presenetil, ali pomiluje ponesrečeno deklamovalko, osobito tujci, ali se pa, posebno domačini, posmehuje, gospodična Hermina pa vzdihuje pod obilno mokroto . . . Pavza skoro preneha, točke se nadaljujejo in končajo srečno. Oficielni del se zaključi, prične se zabava, ples. Govorica se suče večinoma okolu današnje ponesrečenke, vse povprek se zanima za njo, za gospodično Hermino. Rahločutne ženske izražajo svoje sočutje:

„Ah, ubožica, kako jo je bilo sram“!

Prijateljice in znanke, ki jo natančneje poznajo, rekajo: „Prav je tej napihnjenki ponosni, privoščim ji to blamažo“!

Moški mlaji se menijo ironično: „Cvet deklet, dična naša Hermina je pogorela, ha ha“. Skoro vsakdo je imel kaj pripomniti, zlasti pa prijatelji Lipovca, ki je seveda izvedel za nocojšno namero gospodične Hermine.

Ne dolgo po otvoritvi plesa zašumi po dvorani pozornost vseh plesalcev in plesalk se obrne na ravnokar vstopivšo gospico Hermino. Nezgoda jo je sicer potrla, toda plesa, prilike, da spozna trgovca noče opustiti nocoj in vstopi v vrsto plesalk. Zavrti se s tem in onim, toda

kadar ji ponudi roko on, tedaj se čuti oživljeno, čuti se zdravo in v tej radosti pozabi nezgodo, ki se ji je pripetila, misli le na njega, ki je v resnici tako lep, galanten. In ne more si kaj, da ga ne bi v imenu očeta povabila na obisk. On ji s slavospevom odvrne:

„Milostiva! Odkar imam čast, da vas poznam, od tedaj vas občudujem — verjemite mi — in iz srca rad se odzovem vašemu povabilu“.

In sta se še nekaj malega pomenkovala, še nekaj besed ji je poklonil trgovec. Gospodično Hermino pa zopet obsije solnce sreče, in ko se vrača domov, meni, da je bil vender ta dan lep, da se je končal s popolnim uspehom.

Drugi dan jo obišče nje zvesta prijateljica in ji odkrito pove:

„Draga moja! Ne zameri mi, povem ti naravnost. Sinoči si bila vsem v posmeh, vse se je norčevalo iz tebe, iz tvoje napetosti, iz tvojega deklamovanja in tudi iz tvojega plesanja. Oni trgovec se je izrazil, da ima še zdravo pamet, da naj Hermina blagovoli še dolgo čakati na obisk. Predsednik čitalnice je rekel, da si bila ti najboljša zabava celega večera. In še danes te vlečejo skozi zobe“!

„Oh, ti licemerci! Od zdaj ne govorim z nobenim človekom več. Tudi prijateljic ne maram, ker so mi vse nevošljive. Z Bogom“.

In razšle so se za dlje časa. Gospodična Hermina je zopet grizla ustnici, vihala nos in utapljala svojo žalost v glasoviru malo se zlagajočih glasovih.

* * *

Prišla je po teh dogodkih že druga pomlad v deželo, in naša gospodična je še vedno klaverno nosila glavo, še vedno se držala čmerno — pa kašelj jo je še huje lomil — vsi upi so ji splavali po vodi. Tu in tam se je kaj pogovorila z znano nam prijateljico svojo, ki ji je bila sicer odkrita, včasih ji je pa tudi ponagajala in ji tako priredila vsaj nekaj časa trajajoče veselje. Tako ji je pravila nekoč, — da hodi iz najbližje župnije k nadučitelju mlad, lep, kodrast učitelj — za Vrabca ga kličejo — in da večkrat povpraša po gospici Hermini.

Ona kar vskipi pri tej novici in očita prijateljici, da je iz nevošljivosti noče upeljati v to družbo in jo nadleguje z vprašanji. Kateri dan, katero uro prihaja itd. In ne razstaneta se preje, dokler se ne domenita, da se vsi snidejo po dveh dnevih pri nadučitelju. No, gospodični Hermini se je v hipu pomladil obraz najmanj za pet let.

Ura sestanka je prišla.

Gospodična Hermina se je nalepotičila in našopirila — in s prijateljico — gre skupno v poset.

Ko stopita, igral je Vrabec na glasovirju, domači so poslušali, zato niso slišali njiju trkanja — in ne malo se vstrašijo vsi, ko zagledajo pred seboj jako redkega gosta — gospodično Hermino. Gospod učitelj se ji globoko prikloni, gosp. nadučitelj pa, prijazna duša jo meni nič tebi nič popraša:

„Gospica, ne vem, kako da me je doletela čast, da vas smem pozdraviti v svoji hiši“.

„S tem spravi njo v grozno zadrego, in komaj jo zmota iz te zagate njena prijateljica rekoč: „Prišli sva pogledati cvetlice, ki ste jih te dni presadili na svojem vrtiču“.

„Zelo me veseli. Sicer pa sedimo še preje“.

In posedejo brez posebnega reda, vender pa tako, da zasedeta gospod Vrabec in gospodična Hermina sosedna si stola.

Učitelj Vrabec je imel res nekaj finejega na sebi, izraz precej duhovit, oči oborožene z naočniki, žive, lase mestno-kavalirske lično v kodre razčesane. Svoje telesce je neprenehoma premikal ter gibal in govoril le o glasbi.

„Gospica“, ji je rekel mej drugim, „brez glasbe ne bi svet eksistoval, vsemu duša, izvir in konec je glasba, jaz živim in umrem za njo“.

Pri teh besedah pa je mahal z rokama, kimal z glavo in se neprenehoma oziral po mladi črnolasi in črnovki hčerki nadučiteljivi, po Jelici, katera se mu je takoj pri prvem pogledu vsilila.

„Gospod Vrabec“ nadaljuje njegova družabkinja, „jaz tudi igram glasovir, prav, da prav dobro“.

„A, živijo, živijo! To me veseli. Ali ima instrument dober glas“?

„Kako prijetno zvoni. Jaz se ga ne naveličam z lepa“.

„Dobro, dobro“!

„Gospod učitelj, ako vam ljubo, ob priliki ga poskusite“.

„Kdaj pa, milostljiva“?

„Kadar izvolite“.

„Prihodnjič, ko pridem v Dolino“.

Ostali so še nekaj časa združeni v živahnem prisiljenem in neprisiljenem pogovoru, na cvetlice so čisto pozabili, potem so se razšli, gospodična Hermina, z nepopisno radostjo v srcu, ker je sicer neusmiljena usoda vender ni pozabila, vsi drugi z nasmehom v srcu, ker jim je priredila gospodična Hermina tako prijetno zabavo. Gospod Vrabec se je potem hvalil, kako izvrstno ji je družbo delal, in da je povabljen k njej.

Ne minejo menda trije dnevi, ko že potrka gospod Vrabec na vrata Hermininega domovanja. To vam je bil vsprejem! Ona malo, da ga ni poljubila, on malo, da se ni polomil od poklonov. Stopita k glasovirju. Gospod Vrabec udari na tipke, da se ves glasovir zgane in gospodična strese. Preigra par poskočnih, potem pa poiščeta nekov komad za štiri roke in poskusita. Trudita se in trudita, a zaman, ne vjema se, gospodična Hermina ne zna takta, gospod učitelj pa hiti in hiti. Igrati morata posamezno. Ko igrata vsak po svoje, drug drugemu ugajata.

„Gospod Vrabec, vi igrate neprekočljivo“.

„Gospodična, vi igrate pa — divno — lepo. V večnost bi vas poslušal. Kako ne bi znali ti-le nežni, nedolžni, gibčni prstki“!

Po igranju je povabljen gost k mizi, in tu drug druzega hvalita, — dokler ne pride čas ločitve. Pri slovesu toliko, da se ne poljubita — gospodični Hermini srce trepeče kot trepetlika, roka se ji trese, kakor bi jo lomilo. Zadnje besede so bile:

„Gospod Vrabec, ne zabite me, še mnogokrat, mnogokrat pridite zopet“.

„Cenjena gospica, prav rad: Kolika čast, da smem bivati v vaši družbi! Klanjam se“, — in učitelj Vrabec se poslovi.

Drugi dan pa izve gospodična Hermina besede, s katerim je označil njen najnovejši snubač svoje mnenje o njej:

„Sirota, kako je bedasta. Ko bi imela tudi milijone, ne približam se ji več“.

Zdaj se je pa svetu kar odpovedala in zarotila se, da ne pogleda možkega več. In res! Ko je bil prišel v trg deželni uradnik z rudečim nosom, z žarečimi lici, mož surove notranjosti in unanjosti, vdovec s štirimi hčerami, in ko je ta uradnik seznanivši se ž njo, rekel je nekaj prikupljivih besed, ter se pol v šali pol v resnici ponudil za — ženina, pokazala mu je kar vrata. Dala si je napraviti starkam primeren, vegast slamnik, kupila si zvestega spremljevalca in družabnika — kužka, — priskrbela si novo košarico, in tako si jo videl hoditi po trgu mirno, tiho. Drsanje jo je minulo, koketarost prešla.

Poprijemal se je pa gospodične Hermine vedno huji in huji kašelj. Zdravniki so ji svetovali, naj premeni zrak, ali očetu se je smilil denar, da bi ga trosil za svojo hčer. Telo je vidno pešalo in slabelo . . . Večkrat je legla na posteljo in zopet vstala . . . Metala je že kri iz sebe. Nobena zemska moč ji ni mogla več vstaviti jetike, katere kal je že dlje časa nosila v sebi. Legla je zopet in ni se več vzdignila. Moči so ji pojemale in ponehavale.

Še jedenkrat je bruhnila kri iz bolnih prs, potem pa je izdihnila dušico — bogatina Jelineka bogata, a vender siromašna hči Hermina. M. C.

Novice.

— **Osebne vesti.** Notar v Senožečah, gosp. Mihael Korbar, je premeščen v Lož. — Major domobranskega polka v Zadru, gosp. Josip Pekolj je šel v pokoj. — Evidenčni geometer gosp. Josip Verbič je premeščen iz Črnomlja v Postojno, evidenčni eleve gosp. Alfonz vit. Gspan je imenovan geometrom v Črnomlju. — Zdravnik gosp. Fr. Tiplič se je naselil v Št. Lenartu v Slov. Goricah.

— **Promocija.** Profesor na gimnaziji v Kranju gosp. Leopold Poljanec, je bil na dunajskem vseučilišču promoviran doktorjem filozofije. Čestitamo!

— **Župan Hribar** je v soboto praznoval 25letnico svojega delovanja kot generalni zastopnik banke „Slavije“ v Ljubljani. Na mnoga leta!

— **Carinski svet.** V carinski svet sta za dobo treh let imenovana tovarnar gosp. Ivan Baumgartner kot član in predsednik trgovske in obrtne zbornice g. Josip Kušar kot namestnik.

— **»Matica Slovenska«** je imela dne 3. t. m. svoj občni zbor. Predsednik prof. Levec je konstatiral, da društvo v minolem letu glede članov ni skoraj nič napredovalo. Omenil je, da je dobila „Matica“ od vlade letnih 1000 K in da je izdala šest knjig obsežnih 85 pol. Blagajnik dr. Stare je poročal o denarnem stanju. Dohodki so znašali 32.982 K 90 v. izdatki pa 33 376 K 40 vin. Skupno premoženje znaša tedaj 112 432 K 70 v. V odbor so bili voljeni: S. Rutar, dr. Stare, L. Svetec, P. Grasselli, dr. Tavčar, dr. Murko, J. Vavrů, dr. Lesar, F. Finžgar, A. Zupančič, dr. Opeka in F. Stegnar. Po daljši razpravi je bil sprejet predlog A. Aškrca glede vzajemnega delovanja Slovenske in Hrvatske Matice.

— **Konsumno društvo v Kašlju** je likvidiralo. Udje bodo imeli prav občutno izgubo.

— **»Gospodarska Zveza«** je imela minoli teden svoj občni zbor. „Slovenec“ je sicer o tem občnem zboru obširno pisal, ali glavni stvari, o računskem sklepu in o bilanci, je bore malo povedal. Razodel je samo, da je „G. Z.“ imela 2,583.778 K prometa, in da ima pri tem 10.547 K 43 v. izgube.

— † **Pavlina Pajkova.** V petek je umrla v Ljubljani izredno plodovita in priljubljena slovenska pesnikinja in pisateljica gospa Pavlina Pajkova. Zbolela je radi prehlajenja pluč in skoraj brez smrtnega boja zaspala za večno. Pavlina Pajkova se je rodila 9. aprila 1854 v Paviji v Italiji. Njen oče Doljak, potomec krepke in zdrave slovenske rodbine na Goriškem je bil 1848 slovenski državni poslanec, njena mati Milhačič, rodom iz Gorice, je bila dvorna dama na bourbonskem dvoru. Oba roditelja sta umrla, ko je izpolnila Pavlina jedva 6. leto. Svojo prvo mladost je preživela v Paviji, v Milanu in v Trstu Po smrti starišev je prišla v Solkan pri Gorici ter živela pri stricu, dež. poslancu Mat Doljaku. Dotlej je govorila le italijanski, pri stricu pa se je začela učiti tudi slovenščine. Zlasti je vplival nanjo odvetnik dr. Lavrič, originalen mož in velik naroden idealist. Njegov idealizem je prešel na mlado Pavlino, ki je ostala idealistka do svojega zadnjega hipa. Narodno jo je probujal tudi znani rodoljub Ernest Klavžar. Lavrič in Klavžar sta jo učila slovenskih pesmij, in Pavlina je začela nastopati kot deklamatorica. Ali kmalu je začela tudi sama zlagati pesmice ter pisati povesti. L. 1872. sta izšla v „Soči“ Pavlinina prva spisa „Prva ljubezen“ in „Ženska v rodbini“. L. 1876. se je omožila v Gorici z urednikom „Zore“, Jankom Pajkom, ter se preselila v Maribor. „Zora“ je že prej prinašala njene pesmi, l. 1876 pa je prinesla tudi njeno povest „Odlomki ženskega dnevnika“. V Mariboru je ostala do leta 1878, se preselila nato v Gradec, kjer je dovršil njen soprog modroslovke študije ter ga spremljala potem na njegovih profesorskih službah v Brnu (1879—1887) ter na Dunaju (1887—1899). Ko je stopil profesor dr. Janko Pajk v pokoj, je prišla ž njim v Ljubljano, kjer ji živita sina Milan, profesor na pripravnici, in Božidar, gimnazijec. A dolgo ni uživala sreče miru, kajti lani ji je umrl soprog. Poslej se je družbi odtegnila do cela, živela le sinoma in se bavila z literaturo. Delavna je bila do zadnjega časa in pisateljevala je še pred jednim tednom. Zapustila je dovršen večji roman in nedovršeno povest. Pokojnica je pisala povesti za „Zoro“, „Kres“, „Lj. Zvon“, „Dom in Svet“, „Družbo sv. Mohorja“ in za „Slovansko knjižnico“. Pokojnica je vživala v vseh slovenskih literarnih krogih ugled velena-

darjene, spretne in marljive pisateljice; med širšim narodom bodo njene povesti ostale priljubljene, zlasti ženstvo ji ohrani najhvaležnejši spomin.

— **Vojaška vest.** Častniki, ki obiskujejo II. tečaj vojne šole, obiščejo v svrho taktiških študij letos tudi Kranjsko in sicer pride: jeden oddelek 29. junija v Št. Peter, od koder pojde na Rakek, v Borovnico, v Kranj in v Kokro; drugi oddelek pride 29. junija v Kranj in pojde od tod v Radovljico, v Dovje in v Belopeč; tretji oddelek pride 8. julija na Rakek in obišče potem Kranj; četrti oddelek pride 30. junila v Št. Vid pri Vipavi, od koder pojde na Črni vrh, v Idrijo, v Poljane, v Škofjo Loko in v Kranjsko goro; peti oddelek pa pride 3. julija v Ljubljano in pojde od tod v Kranj in v Kokro.

— **Letošnja sadna letina na Dolenjskem** bode tako slaba, kakor že zdavno ne tako. Orehovo drevje je po nižavah tako pozeblo, da nekatera drevesa niti ozelenela ne bodo. Druga zelenè šele zdaj, pa razume se, ne da bi pokazala kaj ploda. Jabolka niso skoro nič cvetela, jih torej tudi nič ne bode. Hruške svetele so boljše, deloma prav dobro, pa — zdaj odpadajo hruškice tako, da jih že skoraj nič več na drevju ni. Češnje cvetele so jako obilo, nastavile so tudi čuda ploda, pa zdaj je drevje že zelo prazno, črešnjice spremenile so se v ovalevke ter padajo raz dreves. Bode jih jako malo. Češplje cvetele so že krasno in dobro tudi ocvetele. Zdaj ima pa že skoro sleherna po eno, tudi po dve luknjici na sebi, kajti uničuje jih črv tako zvanega slivnega žagarja. Kaj da bode na njih glivica naredila, katera tako zvane rožičke provzročuje, se še ne ve. To se ve pa že zdaj, da, ako se tudi češplje ne bodo rožičile, bode jih vender malo, ne pa obilo, kakor se jih je bilo po cvetenju nadejati. Breskve in marelce pozeble so popolnoma. In tako ostane resnica, da tako slabe sadne letine, kakoršna bode letošnja po Dolenjskem, že davno ni bilo.

— **Gonja zoper ormoškega okrajnega sodnika.** Vsled famoznih pritožb občinskega odbora in krajnega šolskega sveta ormoškega je okrajni sodnik gospod dr. Presker zahteval, da se začne proti njemu disciplinarna preiskava. To je vodil deželnosodni svetnik Martinak iz Maribora. Če smemo verjeti graški „Tagespošti“, čaka ormoške nemškutarje lepa — blamaža.

— **Družba sv. Cirila in Metoda za Istro** je imela prošli četrtek v Opatiji svoj občni zbor. Društvo je imelo lani 32.000 kron dohodkov. Ako se pomisli, koliko je Hrvatov, in da nimajo skoro prav nič narodnega davka, potem se mora pač reči, da store preklicano malo za svoje istrske brate. Največ se dela za družbo v Dubrovniku in v Spletu. Na shodu je bila sklenjena resolucija, s katero se zahteva, naj vlada poskrbi, da se ustanavljanju hrvatskih in slovenskih šol v Istri ne bodo delale težave, odboru pa se je naročilo, naj se obrne ne le na Slovence in Hrvate, ampak na vse Slovane, da podpirajo to družbo.

— **Žensko učiteljišče v Gorici** je praznovalo te dni 25letnico svojega obstanka

— **Značilna razsodba.** Državno pravdništvo v Trstu je obtožilo jednega izmed kolovodij laške stranke v Lovranu Benjamina Batestinija zapeljevanja h krivemu pričevanju. Batestini je namreč pomorskega častnika Mikuličića nagovarjal, naj kot svedok v kazenski zadevi proti nekemu lovranskemu lahonu ne obteži obtožence. Mikuličić je to pod prisego povedal pri sodišču, vsled česar je državno pravdništvo nastopilo proti Batestiniju. Sodišče je pa vzlic izpovedi Mikuličića oprostilo Batestinija, ker da ni imel slabega namena, ko je skušal Mikuličića pregovoriti, da pristransko priča.

— **Zanimiv odgovor.** V jedni zadnjih sej poslanske zbornice je naučni minister odgovarjal na različne interpelacije, mej drugimi tudi na interpelacijo italijanskih poslancev zaradi imenovanja župnika Zamliča v Voloski članom deželnega šolskega sveta za Istro. Minister je rekel, da ga je pri imenovanju župnika Zamliča vodil ozir na to, da je bil za zadnji dve funkcijski dobi imenovan (italijanski) kanonik Druscovich iz Citanove, in sicer na željo poreško-puljskega škofa, ter da se je bilo zdaj jedenkrat ozreti tudi na željo, ki sta jo izrekla tržaški in krški škof. Ta ministrov odgovor pojasnjuje jako značilno primorske razmere.

— **Ne v Brazilijo!** Vlada je razposlala okrožnico, v kateri svari pred izseljevanjem v državo San Paulo v Braziliji. Okrožnica pravi: „Glasom došlega uradnega sporočila je bil od strani vlade države San Paulo v Braziliji razpisan konkurz za uvedenje 30.000 emigrantov. Mej tozadevno došlimi ponudbami so tudi štiri ponudbe takih proponentov, ki se ponujajo za uvedenje Avstrijcev. Če tudi v omenjenih ponudbah še ni odločeno, se zdi vender jako verjetno, da se vlada odloči za jedno omenjenih 4 ponudeb, ker so avstrijski in ogrski izseljenci na jako dobrem glasu kakor vrli in pridni poljedelci in je veliko povpraševanje po njih ter jim dajejo prednost pred emigranti iz drugih držav. Pričakovati je torej, da se nabiranje raztegne tudi na tostransko državno območje. Kar se pa dostaje razmer, ki čakajo avstrijskih izseljencev v državi San Paulo, je iste na podlagi zanesljivih informacij, dobljenih na licu mesta, slej ko prej označiti kot skrajno neugodne, in je torej le najnuineje odsvetovati od izseljevanja. Kdor odhaja v San Paulo v nadi, da pridobi tam zemlje za samostojno obdelovanje, doživi le najgrenkejše iznenadenje. Vsako podeljevanje državne zemlje izseljencem je izključeno. Ob takih okolnostih so izseljenci prisiljeni vsprejemati delo v akordu na kavinih plantažah, in tam brez lastne domačije živeti življenje težko mučenih in o tem slabo plačanih kavinih delavcev, ki se v resnici le malo razlikuje od življenja prejšnih sužnjev. Posestniki plantaž so vsled padanja kavinih cen in iz istega izhajajoče gospodarske krize obnemogli in navadno prezadolženi, zbog česar še bolj krčijo itak že nizka plačila, ali pa jih kar vzkračajo delavcem. Z ozirom na pomanjkljivo pravno varstvo v državi S. Paulo je pa kolonist navadno brez obrambe pred takimi dogodki. K temu pa prihaja še težava, prilagoditi se novim in povsem nenavajenim razmeram, kakor tudi nepoznavanje deželnega jezika; vse to so okolnosti, ki še bolj pomagajo v to, da se v izseljencih vzbuja čut osamelosti in pobitosti, in da jim upada zmožnost za pridobivanje“. — Vsi poklicani javni organi imajo nalogo, opozarjati na te okoliščine one, ki bi nameravali, izseliti se v Brazilijo, mi pa tem potom svarimo pred tem izseljevanjem v smislu gorenjega besedila ministrske okrožnice.

— **Umrl** je v Litiji ondotni poštar g. Ludovik Treo v starosti 60 let. Naj v miru počiva!

— **Po ceni se je vozil.** Binkoštni ponedeljek zvečer pride nek turist v Preddvor v gostilno gospoda Majdiča, ter prosi za voz, ki naj bi ga pripeljal do 11. ponočnega vlaka v Kranj. Krčmar je ustregel njegovej želji, velel napreči in nekoliko minut pred prihodom vlaka pripeljala sta se s hlapcem srečno do postaje. Turist vstal je iz voza, voščil hlapcu lahko noč in šel proti blagajni. To pa seveda hlapcu ni bilo všeč; vedel je, da turist doma vozu ni plačal, torej ga je uljudno opomnil, da naj voznino plača. Toda turist napravi na to budalast obraz ter se izgovarja, da bo voz že plačan, sedaj pa ravno nima denarja pri sebi itd. Jela sta se prepirati: hlapec je hotel denar, a oni je zagotavljal, da ga nima; mej tem nabralo se je številno občinstva in kranjskih že precej „nažehtanih“ fijakarjev in začeli so se prizori, katerih zaradi njih precej debele vsebine ni navajati. Konec je bil ta, da je mej temi prizori vlak odšel, turist pa ostal brez klobuka, palice, haveloka in — brez denarja na postaji. Dobrosrčnemu hlapcu smilil se je naposled turist brez denarja, dal mu nazaj, kar

je bilo njegovega, in odpeljal se je brez plačila domu. Poučil ga pa je, da turist brez denarja lahko hodi, a nikar naj se ne vozi!

— **Konec tragedije.** Čitateljem je gotovo še v spominu žalostni slučaj, ki se je primeril dne 29. aprila t. l., ko je namreč Pavel Vizjan, sin občespoštovane rodbine, v Urbasovi hiši v Komenskega ulicah z nožem napadel Terezijo Koščakovo in jej prizadel več smrtnonevarnih ran. Mi smo koj tedaj izrekli mnenje, da nesrečnik bržčas ni zdrave pameti. Deželno sodišče je Vizjana res poslalo na opazovalni oddelek deželne blaznice na Studencu. Tam je Vizjan v nedeljo popoludne na stranišču iztrgal iz metle ročišče, nastavil ostri konec na sence in se zaletel v zid. Palica mu je pretrgala sence in se zabodla v možgane. Pripeljali so Vizjana nezavestnega v deželno bolnico, kjer je v torek zjutraj vsled te poškodbe umrl. Slučaj je nanesel, da ravno tedaj ko so nesrečnega Vizjana prinesli v bolnico, je iz dotičnega poslopja stopila Terezija Koščakova. Ko je Vizjana videla in spoznala, je zakrila obraz in padla na tla. Terezija Koščakova je sedaj rekonvalescentinja in zapusti v kratkem bolnico.

— **Velik požar v Trstu.** V soboto zvečer je nastal na lesnem skladišču pri postaji Sv. Andreja v Trstu ogenj. Zgorelo je mnogo lesa. Najhujše sta prizadeti firmi Stagni in Lavrič. Škoda se ceni na 200.000 kron.

— **Samomor iz revščine.** V istrskem mestecu Kopru se je v torek po noči izvršilo grozno zlodejstvo. Sebastian Gal, finančni nadstražnik v pokoju je po noči v spanju napadel lastno soprogo Lauro, rojeno Moro in jo večkrat udaril z drvenim batom po glavi, da so ji možgani iz črepinje izšli. Na krič ženske se je zbudil 11letni sin Josip in prišel v sobo, kjer je oče klečè na svoji žrtvi mater udrihal. Ko je Gal zapazil otroka, kateri je v pomoč upil, je hitel za njim in je tudi njega hotel pobiti, ali otrok se je sprva skril, a potem je prosil očeta, naj ga ne ubije. To je Gala tako dirnilo, da je spustil bat in obstal grozno preobrazen ob zidu naslonjen. To priliko je porabila mati, da je zbežala po stopnjicah, za njo pa je bežal tudi mali Josip, med tem ko sta v postelji spala še dva majhna otroka, 3letni fantič in enoletna deklica. Laura Gal je na ulici našla straže, katere so jo peljale v bližnjo kavarno in jo ondi hitro oprali in povili, potem pa so jo nesli v bolnišnico. V tem času se je vrnil tudi mali Josip nazaj v stanovanje, da vidi, ali ni oče ubil tudi male otroke. Ko je prišel v sobo, ni dobil tam očeta, ampak le speče otroke, v drugih prostorih tudi ni očeta našel, nato je hitel v podstrešje in ondi je z grozo zapazil očeta obešenega. Ko so došle straže, je bil Sebastijan Gal uže mrtev. Kot vzrok temu zlodejstvu se navaja, da se je Gal bal revščine, ker je v 45 letu zapustil finančno službo ter zahteval pokojnine, ker ni avanziral kot si je on mislil in želel. Stopivši v pokoj, je dobil odmerjeno pokojnino, s čemur seveda ni mogel družine živeti, in zato si je iskal službe, a je ni mogel najti; vsled tega je obupal in sklenil je, končati družino in sebe. — Ranjena soproga je v nevarnosti življenja, ker zdravniki imajo le malo upanja, da ozdravi.

— **Zastrupljenje z svilenimi nogavicami.** Na Dunaju je zbolela bogata gospa; zdravniki si to čudno bolezen niso mogli razlagati, ker jej namreč niso nobena zdravila pomagala. Rabili so razna sredstva, toda zaman: bolezen je rastla polagoma, toda trajno. Naposled opazi zdravnik, da je bila bolnica navajena, nositi rumene svilene nogavice, ki so po stalnej uporabi pustile rumene lise na nogah dotične dame. Ne z umivanjem in ne z drgnenjem se niso dale odstraniti in zdravniki jeli so naposled preiskovati snov onih nogavic. Dokazalo se je, da so barvane z zelo strupeno barvo in pri tem še tako slabo, da so v prvi vroči vodi postale brezbarvne in odtod je prihajalo, da je strupena barva vsled gorkote v nogi zašla v kri in provzročila bolezen. — Paziti je toraj, da se barvena svilena roba, in naj bode kakoršna koli, ne nosi na golem telesu, ker ima lahko često take posledice.

— **Novodobni otroci.** V Brnu je nek 16letni mladenič ustrelil na 15letno dekle, ker mu je le-ta odklonila ljubezen. Fant je potem pomeril tudi nase ter ustrelil. Bil je takoj mrtev.

— **Jan Kubelik,** slavni češki virtuoz in sloveči tekmec Ondřičkov slavil je 24. m. m. v londonski fiharmonični družbi nepričakovan triumf. Znana angleška milijonarka Palmer poklonila je Kubeliku imenitno „Antonius-Stradnarius“ vijolino, za katero je dala 50.000 frankov. Tudi v Liwerpolu, Manchestru, Edinburgu in Brightonu je dosegel Kubelik najsijajnejše uspehe in ž njimi z nova proslavil češko umetnost.

— **Opeko na mizo.** V mestu Fontaine blizu Liona na Francoskem se zdaj mudi minister francoske mornarice Lanesan. V čast ministru so odličnejši meščanje in mestna uprava napravili banket v veliki dvorani, nad katero so drugi prostori z galerijami, Ko je bil ravno banket, priletel je sredi častne mize, pri kateri je sedel tudi minister, velik kos opeke, kateri je seveda osupnil in iznenadil navzoče. Preiskava je razkrila, da je opeko vrgel nek mesarski vajenec in sicer iz zgornjih prostorov, v katere se je bil vtihotapil. Vzrok, ki je fanta gnal v to početje, ni znan.

— **Poskušen samomor kraljice Drage.** Razni listi so poročali, da se je srbska kraljica Draga po znanem „nedogodku“ hotela zastrupiti, drugi pa so poročali, da se je hotela ustreliti. Iz Budimpešte se sedaj poroča: Nek ogrski list vzdržuje vest, da se je hotela kraljica Draga usmrtiti. Kralj sam ji je izvil iz rok revolver. Hišina, ki je kraljici Dragi preskrbela orožje, se je zastrupila.

— **Nasledstvo v Srbiji.** Iz Rima prihaja vest, da so Rusija, Francija in Italija baje določile Mirka, črnogorskega princa za srbski prestol. Zdaj se po novinah raznaša vest o poroki princa Mirka z gospico Kostantinovič Opuič, katera je svoječasno bila določena v zakon s kraljem Aleksandrom.

— **Roparski umor.** Blizu Berolina se je izvršil te dni roparski umor. Na nekem polju so našli truplo moža, kacih 40 metrov od trupla pa glavo! Truplo je imelo več ran, o morilcih pa ni doslej sledu

— **Palača na kolesih.** „Pullman Car Companie“ dela za predsednika trustov za jeklo, Charla Schwaba, palačo na kolesih. S to palačo bo Schwab posetil razne tovarne za jeklo. Palača obsega dve spalnici, oblačilnice, sprejemnico, jedilnico, kopalnico in kuhinjo. Palača je iz jekla, oniksa, lesa in srebra. Schwab je bil navaden delavec, dandanes pa znašajo njegovi dohodki 4 milijone na leto.

— **Agent z dekleti.** Tržaško redarstvo je v hotelu „Europa“ zasačilo nekega žida Marka Goldschlägerja iz Galicije, kateri je v omenjenem hotelu skupno s štirimi malopridnimi dekleti doma v Ogrski stanoval. Žid je bil namenjen odpotovati preko Benetek in Genove v Buenos Ayres v južno Ameriko. Redarstvo ga je zavohalo in v sredo dne 29. maja je zjutraj prišel v hotel „Europa“ redarstveni komisar Krainer z dvema tajnima agentoma ter je vseh pet odpeljal na redarstvo. Goldschläger je sprva hotel utajiti svojo pot, izjavivši, da je ženske slučajno srečal na neki železniški postaji in se jima ponudil za sopotovalca do Benetek, kar so one zadovoljno sprejele, ker itak niso znale druzega jezika nego madžarski, denar pa, katerega so imele pri sebi, so dale njemu v shranitev, boječ se, da bi ga med potom ne zgubile. Ali ker redarstvo taki pravljici ni hotelo verjeti, je konečno priznal, da je malopridne ženske iz neke zloglasne hiše vzel in je z njihovim privoljenjem peljal v Ameriko. Madjarke pa so izjavile, da jim je Goldschläger obljubil veliko denarja in neprimerno dobro življenje, in zato so njegovo ponudbo sprejele. Redarstvo je dobilo pri Goldschlägerju okoli 3000 frankov denarja in

5 retour-listkov do Geneve. Goldschlägerja so zaprli in pride pred sodišče. Madjarke so tudi zaprli in sicer v zapore v ulici Tigor, ali le do časa, da se izve za njih domovinske občine, kamor se jih potem nemudoma odpošlje. Te dni je bila proti židu Goldschlägerju sodnijska razprava, na kateri je bil obsojen v 2mesečni zapor. Madjarke pa so bile oproščene, in se oddajo na redarstvo nazaj, da jih odpravi v njih domovino. Denar in druge reči, katere so maločedni potovalci pri sebi imeli, je sodišče obdržalo v lastni ohrani, dokler se dožene, ali so te stvari res njihove.

— **Byronov meč.** V Chicagu so zopet našli meč lorda Byrona, o katerem se je toliko govorilo, in katerega je nosil slavni pesnik v vojni za slobodo Grške. Držaj meča je izredno lep, a sam meč je bogato in umetno damasciran. Na meču so začetne črke imena velicega pesnika sredi med arabskimi napisi, ki so odičeni z ornamenti in cvetjem! Meč je po Byronovi smrti prišel v last nekega grškega častnika, zatem nekega američanskega majorja, ki se je boril z Grki; dedači majorja sv imeli doslej ta meč. Zdaj pa ga je kupil nek Angležž, ki ga pokloni britanskemu muzeju.

— **O turškem sultanu.** „Daily Express“ je priobčil poročilo iz Carigrada, v katerem poroča, da je sultan ustrelil osebnega zdravnika, ker mu je le-ta ulil v uho neka zdravila, ki so provzročila hude bolečine. Sultan je mislil, da ga hoče otrovati, pa je ustrelil ves zbegan na zdravnika. Ko je slišal strel prvi komornik, je ves prestrašen tekel v njegovo sobo. Sultan je mislil, da je ta v zvezi z atentatom ter je še njega ustrelil. — „Tribuna“ poroča: Zdravnik Crosis, laški podanik, je bil na sumu, da je pristaš Mladoturkov. Sultan ga je sam zaslišal, potem pa ukazal, naj se ga vrže v ječo, kjer ga je guverner Hamdibeg po sultanovem naročilu ustrelil. Po noči so Crosisa vrgli v Bospor. List zahteva, da mora laška vlada zahtevati zadoščenja.

— **Največji sod na svetu** bil je do zadnjega časa oni več ali manj znani zgodovinski sod, ki se nahaja v nemškem mestu Heidelbern, in ki ima prostora za 212.000 *l* vina. Človeštvo je sploh mislilo, da je nemogoče napraviti še kaj večjega v tej stroki, kakor je to, in vender se je našel v Ameriki podjeten sodar, ki je z velikimi napravami in mnogimi delavci napravil sod, ki drži 600.000 *l* ali 6000 *hl*. Sod vzbuja upravičeno začudenje vseh, ki ga vidijo in je namenjen za veliko pivovarno v Ameriki. Njegov prevoz na namenjeno mu mesto stal bode več sto goldinarjev. — Sodov, ki držijo 30—40.000 *l* je pa vže več na svetu in mej temi so trije najnovejši s prostorom 60.000 *l* V jednem izmed njih podala je nemška država bojujočim se vojakom v Kini pivo.

Loterijske srečke

V Lincu dne 1. junija t. l.: 56, 49, 62, 88, 74
V Trstu dne 1. junija t. l.: 11, 73, 3, 67, 35.
V Pragi dne 5. junija t. l.: 60, 69, 40, 1, 65.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 7. junija 1901. Pšenica K 8 30 h, rž K 7.50 h, ječmen K 7.— h, oves K 7.20 h, ajda 6.— h, proso K 7.— h, turšica K 6.60, fižol K 9.50 h Vse cene veljajo za 50 kilogramov.

10

100—300 gold. na mesec

zamorejo osebe vsakega stanu na vsakem kraju gotovo in pošteno brez kapitala in zgube zaslužiti z prodajo postavno dovoljenih državnih papirjev in srečk.

Ponudbe sprejme **Ludwig Oesterreicher,** Deutsche Gasse 8 Budapest. (2—10)

Predzadnji teden.

Srečkanje nepreklicno 25. junija l. 1901.

Glavni dobitek **30.000 K** vrednosti.

Concordijske srečke po 1 krono

priporoča **J. C. Mayer,** menjalnica v Ljubljani.

Vizitnice in kuverte s firmo priporoča J. Blasnikova tiskarna v Ljubljani.

Odgovorni urednik: August Pucihar. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.